

**Методичні рекомендації щодо вивчення предмета
«Музичне мистецтво» (1- 3 класи) «Музика» (4 клас) та
«Музичне мистецтво» (5-8 класи)**

в 2014/ 2015 навчальному році

У системі сучасної освіти мистецтво розглядається як суттєвий компонент загальної освіти школяра. Його могутній пізнавальний і виховний потенціал пов'язаний з естетичною природою, завдяки якій досягаються потаємні найскладніші процеси духовного життя людини, її внутрішнього світу.

2014/2015 навчальний рік – третій рік впровадження нових навчальних програм для початкової школи, створених відповідно до нового Державного стандарту початкової загальної освіти, затвердженого Постановою КМУ № 462 від 20.04.2011. Відповідно, вивчення мистецьких дисциплін у 1-3 класах здійснюватиметься **за новими навчальними програмами, затвердженими МОНУ** (наказ від 12.09.2011 № 1050):

- «Музичне мистецтво» авт. Л.Хлебнікова, Дорогань Л. О., Івахно І. М., Кондратова Л. Г., Корнілова О. В., Лобова О. В., Міщенко Н.І.;

- «Мистецтво» авт. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Очеретяна Н.В., Дмитренко О. М.

Учні 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів у 2014/2015 навчальному році опануватимуть мистецтво за навчальними програмами 2006 р. (К.: «Початкова школа», 2006).

Відповідно до нових навчальних програм авторськими колективами, переможцями Всеукраїнського конкурсу рукописів підручників для учнів 1-4 класів загальноосвітніх навчальних закладів, поетапно створюються навчально-методичні комплекти (підручник, робочий зошит) відповідно для кожного класу і з кожного навчального предмету:

- «Мистецтво» авт. Масол Л.М., Гайдамака О.В., Очеретяна Н.В. вид-во «Генеза»;
- «Музичне мистецтво» авт. Аристова Л.С., Сергієнко В.В., вид-во ВД «Освіта»;
- «Музичне мистецтво» авт. Лобова О.В., вид-во «Школяр».

У 2014/2015 навчальному році з метою пробудження й поглиблення в учнів **початкової школи** інтересу до художнього пізнання через різноманітні форми мистецької діяльності; розкриття внутрішнього потенціалу кожного учня, незалежно від рівня його мистецьких здібностей; виховання впевненості у власних можливостях пізнавати навколишній світ і мистецтво, з предметів художньо-естетичного циклу **вводиться мотиваційна шкала оцінювання учнів**, тобто оцінювання без балів.

Об'єктами перевірки та оцінювання (мотиваційними критеріями) у процесі навчання мистецьких дисциплін є:

- інтерес до уроків художньо-естетичного циклу та мистецтва загалом;
- спрямованість діяльності на сприймання, пізнання творів та власну творчість;
- ініціативність, що передбачає свободу творчого виявлення, активне включення у творчий процес на уроках, прагнення застосування набутого досвіду у позаурочний час.

В основній школі навчання мистецьких дисциплін у 5-6-х класах здійснюватиметься за новою програмою «Мистецтво» (авт. Масол Л. та ін.), створеною відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1392, та навчальними програмами «Мистецтво» (авт. Масол Л. та ін.), «Музичне мистецтво. 5-8 класи» (авт. Фільц Б. та ін.).

У 2014-2015 н. р. відповідно до наказу МОНмолодьспорту від 03.04.2012 № 409 за новими навчальними планами та програмами починають навчатися учні 6-х класів. **Якщо у 5 класі було зроблено акцент на вивчення особливостей мови та видів різних мистецтв, то у шостому класі, згідно з програмою «Мистецтво» (авт. Масол Л. та ін.), в учнів є можливість усебічно ознайоми-тися з усіма основними жанрами музичного та образотворчого мистецтва (тема року – «Жанри мистецтва»).** На цій ґрунтовній основі учням буде легше опанувати особливості художніх стилів, що вивчатимуться у майбутньому – у 8 – 9-х класах.

У царині музичного мистецтва шестикласники знайомитимуться з характерними ознаками жанрів камерно-вокальної та хорової музики (пісня, гімн, романс, кантата, ораторія, меса, літургія та ін.) відповідно до їх призначення (I семестр) та жанрів камерно-інструментальної (прелюдія, скерцо, нок-тюрн, етюд, варіації, рондо, соната, квартет та ін.) і симфонічної музики (увертюра, концерт, симфонія, симфонічна поема, сюїта та ін.) (II семестр);

вчитимуться інтерпретувати образний зміст музичних творів та визначати їхню композиційну будову (форму), а також типи розвитку музики.

Одним із основних видів діяльності на уроках музичного мистецтва є формування та розвиток вокально-хорових навичок учнів, тому у 6 класі велику увагу слід приділити вокально-хоровій роботі: виконанню одноголосних та багатоголосних (зокрема, двоголосних) творів, формуванню навичок співу в ансамблі, хорі.

Упродовж навчання на уроках мистецьких дисциплін учні мають набувати досвід висловлювати оцінні судження щодо творів різних жанрів мистецтва, виявляти естетичне ставлення до мистецької діяльності, брати участь у дискусіях, порівнювати власну думку щодо творів мистецтва з думкам інших і толерантно ставитися до них, виявляти ініціативу та взаємодопомогу у груповій роботі; проявляти активність у процесі пізнання мистецтва, використовувати медіаресурси (радіо, телебачення тощо) у пошуковій діяльності.

Для реалізації нової навчальної програми для учнів 6 класів створено і рекомендовано МОН такі підручники з мистецьких дисциплін:

«Мистецтво» авт. Масол Л., вид-во «Світоч»;

«Музичне мистецтво» авт. Аристова Л., Масол Л., вид-во «Сиция»;

«Музичне мистецтво» авт. Кондратова Л., вид-во «Навчальна книга – Богдан»;

Відповідно до програми підручник *«Мистецтво. 6 клас»* (авт. Масол Л.) складається з двох частин «Образ людини у мистецьких жанрах» (I семестр) і «Образи природи в мистецьких жанрах» (II семестр).

У блоці «Музичне мистецтво» представлено пісні для співу, а у блоці «Образотворче мистецтво» – художньо-практичні завдання, які супроводжуються методичними малюнками (поетапне виконання композицій, варіанти-зразки або схеми побудови композицій) і порадами. Основний текст доповнюють рубрики «Портрет митця», «Це цікаво: з історії

жанру», «Секрети майстерності», «Мистецька скарбничка» (словник термінів, зокрема спільних для різних видів мистецтва понять). Система запитань і завдань для закріплення знань і вмінь передбачає розвиток ключових, предметних, міжпредметних і компетентностей особистості, вона передбачає включення учнів у різні види діяльності: репродуктивно-узагальнюючу і художньо-творчу, ігрову і проектну, індивідуальну, групову і колективну. Частина завдань варіативні і передбачають особистісний вибір учнів (теми проектів, художньої техніки тощо), самостійну пошукову роботу, зокрема й з використанням можливостей інтернету.

Згідно з навчальною програмою підручник **«Музичне мистецтво. 6 клас» (авт. Масол Л., Аристова Л.)** присвячений розкриттю особливостей музичних жанрів і складається з 4 розділів: «Жанри камерно-вокальної музики» і «Жанри хорової музики» у I семестрі та «Жанри камерно-інструментальної музики» і «Жанри симфонічної музики» у II семестрі. Зміст підручника передбачає розвиток ключових, предметних, міжпредметних компетентностей учнів.

Підручник **«Музичне мистецтво. 6 клас» (авт. Кондратова Л.)** побудований за **діалогічним** принципом: його основу складають спілкування головних персонажів та збереження характерних структурних компонентів і традиційних рубрик, започаткованих у підручнику для 5 класу.

Зміст підручника для 6 класу охоплює широкий спектр вокальних та інструментальних жанрів музичного мистецтва: від історії їх становлення й розвитку, особливостей музичної мови та образів, характерних ознак і рис — до історії створення конкретного твору, поданого для музичного сприймання і порівняння його з творами композиторів-сучасників або музичними обробками, аранжуваннями, стилізаціями, реміксами цього твору тощо.

Учні 7-8 класів у 2014/2015 навчальному році продовжуватимуть навчатися за такими підручниками:

- «Музичне мистецтво» для 7, 8 класів (авт. О.Волошина, О.Мільченко, А.Левченко);

- «Музичне мистецтво» для 7, 8 класів (авт. Г.Макаренко, Т.Неземнова).

Навчально-методичне забезпечення, рекомендоване Міністерством до використання в навчальних закладах, зазначено у Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, розміщених на офіційних веб-сайтах МОНУ (www.mon.gov.ua) та Інституту інноваційних технологій і змісту освіти (www.iitzo.gov.ua).

Основним видом домашніх завдань в основній школі з предмета «Музичне мистецтво» мають бути завдання на слухання та інтерпретацію музики в навколишньому середовищі, а також завдання творчого спрямування (наприклад, відтворити прослухану музику за допомогою елементарних музичних інструментів, рухів, голосу, придумати назву до музичного твору, проаналізувати звуки, створити імпровізацію (вокальну інструментальну, ритмічну, мелодичну) тощо.

Наголошуємо на тому, що навчальна діяльність учнів з предметів художньо-естетичного циклу у 1-8 класах може проводитись у різних формах окрім письмових (запис учнями будь-якої інформації зі слів учителя чи з дошки, контрольних, самостійних робіт, написання рефератів), які спричиняють додаткове недоцільне навантаження учнів. **Примусове ведення учнями зошитів, виконання письмових домашніх завдань є недоцільним і несприятливим для організації творчої мистецької діяльності.**

Звертаємо увагу на те, що письмові тематичні перевірки (*контрольні, самостійні роботи*) з музичного мистецтва, та інтегрованого курсу «Мистецтво» не проводяться.

Тематична атестація проводиться один раз або двічі на семестр та виставляється в журналі в окрему колонку без дати. Деякі теми програм з музики (музичного мистецтва) розраховані на вивчення впродовж семестру. У цих випадках з метою узагальнення вивченого доцільно здійснювати проміжне оцінювання навчальних досягнень учнів.

